

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **G. T.**, zast. JUDr. Petrem Adámkem, advokátem se sídlem Jeseniova 837/10, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 6. 2019, č. j. 30 Az 30/2018 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2018, č. j. OAM-189/ZA-ZA11-ZA04-2018; tímto rozhodnutím nebyla stěžovatelce udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatelka požádala o mezinárodní ochranu v České republice dne 26. 2. 2018, přičemž z obsahu její žádosti, jakož i z následného pohovoru, který se stěžovatelkou vedl žalovaný, vyplynulo následující. Stěžovatelka je původem z oblasti Severní Osetie, kde žila s rodiči a s bratrem. Zemi původu opustila dne 15. 9. 2017 – a to letecky z Moskvy do Prahy, kde strávila noc a následně odjela za sestrou do Německa; zde asi po týdnu požádala o mezinárodní ochranu, avšak – v rámci tzv. dublinského systému, který vymezuje pravidla pro určení, který členský stát EU má být příslušný k vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu [nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013] – byla vrácena zpět do České republiky. Jako důvod své žádosti o mezinárodní ochranu uvedla to, že byla v roce 2016 nezákonně propuštěna ze zaměstnání. Upřesnila přitom, že pracovala jako operátorka v nouzovém centru ministerstva pro mimořádné záležitosti – konkrétně pro státní protipožární službu. Se zaměstnavatelem vedla soudní spor a v této souvislosti čelila opakovaným výhrůžkám neznámých osob. Proto odjela do Soči, kde pracovala v kuchyni a jako obsluha. Vedle toho stěžovatelka ve své žádosti zmínila, že je křesťanského vyznání a že četla Bibli spolu se svými kamarádkami, které patří ke svědkům Jehovovým.

[3] Žalovaný uvedené důvody, spočívající primárně v pracovně-právním sporu s bývalým zaměstnavatelem, neshledal jako relevantní z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany, a proto vydal výše citované rozhodnutí, proti kterému podala stěžovatelka žalobu. V ní zpochybnila závěry žalovaného s tím, že aktivně vystoupila vůči svému bývalému zaměstnavateli, kterým je silové ministerstvo Ruské federace a navíc byla angažovaná u Svědků Jehovových. V důsledku toho jí hrozí vážná újma na zdraví nebo životě a měla jí být udělena mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu.

[4] V napadeném rozsudku se krajský soud zaměřil právě na otázku doplňkové ochrany a dospěl k závěru, že stěžovatelce v zemi původu nehrozí žádné skutečné nebezpečí vážné újmy. Ohledně výhrůžek či zastrašování ze strany neznámých osob v souvislosti s vedením soudního sporu proti svému bývalému zaměstnavateli krajský soud připomněl, že situaci v Rusku nelze označit za případ, kdy by státní orgány nebyly schopny a ochotny zajistit ochranu svým občanům – viz mj. zpráva Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (*EASO - European Asylum Support Office*) z března 2017, založená ve správním spise. Stěžovatelka se tak mohla a měla obrátit na příslušné orgány se žádostí o pomoc, což neučinila. Naopak, i přes vyhrožování ze strany neznámých osob se vrátila ze Soči do místa svého bydliště a po nějakou dobu tam znovu žila. Dle krajského soudu tedy stěžovatelka sama subjektivně nepocítovala intenzitu svého ohrožení (neobrátila se na státní orgány s prosbou o pomoc, vrátila se do místa svého bydliště) ve smyslu vážné újmy, jak tento institut definuje zákon o azylu. Ve vztahu k okrajovému tvrzení stěžovatelky, že měla kamarádky mezi svědky Jehovovými, pak krajský soud uvedl, že stěžovatelka sama nebyla členkou uvedené církve či náboženské společnosti, nepodílela se pravidelně a veřejně na její činnosti a v tomto směru nebyla vystavena hrozbě vážné újmy ani před svým odjezdem z vlasti a nebyla by mu vystavena ani po návratu. Krajský soud proto podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu zamítl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatelka uplatnila důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost rozsudku krajského soudu z důvodu nesprávného posouzení právní otázky doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka znovu odkázala na svůj pracovně-právní spor s bývalým zaměstnavatelem s tím, že se ho snažila řešit nejen pomocí podané žaloby, ale i stížností a žádostí o pomoc adresované svým nadřízeným, vč. ministra Vladimíra Pučkova. Tento spor stěžovatelky s bývalým zaměstnavatelem pak postupně přerostl až ve vyhrožování a hrozbu vážné újmy, což nevzal krajský soud v úvahu, stejně jako to, že se stýká se skupinou věřících patřících ke svědkům Jehovovým. Na základě toho stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že v kasační stížnosti zcela chybí pasáž, proč případ stěžovatelky přesahuje její vlastní zájmy a neměla by být tudíž vzata jako přijatelná. Obsah kasační stížnosti prakticky nereaguje na odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se žalovaný zcela ztotožňuje. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, příp. aby ji jako nedůvodnou zamítl.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

pokračování

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku nebezpečí vážné újmy – a to z důvodu výhrůžek vůči stěžovateli v souvislosti s jejím pracovním sporem s bývalým zaměstnavatelem, a dále z důvodu jejího styku se stoupenci svědků Jehovových. Uvedená otázka ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhuje pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturu odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatelky zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Doplnková ochrana představuje vedle azylu druhou formu mezinárodní ochrany, která se udělí cizinci, „*kteří nesplňují důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště*“ (§ 14a odst. 1 zákona o azylu). Z citovaného je patrné, že klíčovým definičním prvkem v případě doplňkové ochrany je „*vážná újma*“, za níž se považuje „*a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky*“ (§ 14a odst. 2 zákona o azylu).

[12] Krajský soud hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy v případě stěžovatelky neshledal; své rozhodnutí přitom vystavěl na tom, že jí popisované výhrůžky ze strany neznámých soukromých osob nedosáhly minimální intenzity, která je třeba pro to, aby byl naplněn typ vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Současně krajský soud správně a zcela v souladu s konstantní judikaturou vyšel z toho, že původci vážné újmy mohou být i soukromé osoby, avšak stěžovatelka nevysvětlila, proč není možné využít ochrany státních orgánů v zemi původu; k tomu srov. zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2007 – 57.

[13] V této souvislosti Nejvyšší správní soud doplňuje, že mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání je obecně považováno za nejzávažnější zásah do práv jedince, jehož hrozba v daném případě nebyla naplněna, resp. prokázána – a to alespoň v minimální intenzitě, která je pro udělení doplňkové ochrany potřebná. V projednávaném případě

vyhrožování vycházelo od soukromých osob a ve své podstatě se jednalo kriminální jednání (nátlak vůči stěžovatelce), přičemž nebylo nijak zpochybněno, že by ruské státní orgány nebyly schopny či ochotny proti tomuto jednání poskytnout ochranu. Standard vnitrostátní ochrany byl přitom judikaturou Nejvyššího správního soudu již náležitě vymezen, např. ve výše zmíněném rozsudku č. j. 3 Azs 48/2007 – 57, a dále pak v rozsudcích ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, či ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62.

[14] V posledně zmíněném rozsudku navíc Nejvyšší správní soud připomněl, že břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu s fungujícím právním systémem (viz výše zmíněná zpráva *EASO*) leží na straně žadatele o mezinárodní ochranu – zde: stěžovatelky; ta však v průběhu pohovoru pouze v obecné rovině uvedla, že se na policii neobrátila. A poukazuje-li nyní v kasační stížnosti na svoji stížnost či žádost o pomoc adresovanou nadřízeným, pak nelze než poznamenat, že nadřízení stěžovatelky zde vystupovali v roli zástupce zaměstnavatele, nikoli v roli policie či jiného kompetentního orgánu, jemuž přísluší řešit kriminální jednání (neznámých) soukromých osob.

[15] Ve vztahu k tvrzení, podle něhož se stěžovatelka stýká se skupinou věřících patřících ke Svědkům Jehovovým, Nejvyšší správní soud připomíná, že si je vědom velmi komplikované situace svědků Jehovových v Ruské federaci – a to především jejich misionářů, kteří se stali terčem násilných útoků; blíže k tomu srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2018, č. j. 5 Azs 62/2018 – 38, a ze dne 29. 11. 2018, č. j. 4 Azs 56/2018 – 49, v nichž jsou citovány četné výňatky ze zpráv o zemi původu, ze kterých vyplývá, že se misionáři stali terčem závažných násilných útoků a dalších opatření, která by ve svém souběhu mohla odůvodnit závěr ohledně obav z pronásledování z důvodu náboženského vyznání ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

[16] Na druhou stranu nelze přehlížet, že stěžovatelka nejenže žádnou misijní činnost neprováděla, ale vůbec ke svědkům Jehovovým nepatřila, nepodílela se nijak na činnosti této církve, resp. náboženské společnosti a ani ji žádná taková aktivita nebyla přisuzována. Proto nelze mít za to, že by jí z tohoto důvodu mohlo hrozit opravdu reálné nebezpečí vážné újmy, resp. pronásledování, jak uvedl krajský soud. Stěžovatelka uvedené skutečnosti v žádosti zmínila jen okrajově, aniž by z nich cokoli relevantního dovozovala. Dlužno dodat, že autentickým důvodem jejího vycestování ze země původu byla cesta za sestrou do Německa a snaha stěžovatelky řešit svoji osobní situaci po propuštění z původního zaměstnání, jak je patrné z vlastní žádosti stěžovatelky i z pohovoru, který s ní byl v rámci správního řízení veden (a nic na tom nemění ani následná snaha stěžovatelky zvýraznit její vazby na Svědky Jehovovy za účelem gradace jejich problémů v Rusku).

[17] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námítky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

pokračování

5 Azs 195/2019 - 28

V Brně dne 9. ledna 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu